

Ca dao Việt Nam có câu :

*Trèo lên trái núi Thiên Thai
Gặp hai con phượng ăn xoài trên cây
Đôi ta đứng gặp nhau đây
Khác gì chim phượng gặp cây ngô đồng (ca dao)*

Truyện Kiều của Nguyễn Du có 4 câu diễn tả nhân lúc cha mất và hai em vắng nhà, Kiều đánh bả o sang phòng vắng của Kim Trọng:

*Lên theo núi già đi vòng
Cúi mắt nhìn xuống có nõn thông mọc vào
Xin tay mở khoá cửa ngòi
Rủ mây trông rủ vào Thiên Thai (Câu 389 đến 392)*

Nàng Kiều và chàng Kim gặp nhau thì cái phòng vắng của chàng Kim đứng với đôi bên tình son trẻ - trai tài gái sắc này nào có khác gì đồng Thiên Thai.

Thiên thai là tên một hòn núi thuộc huyện Thiên thai, tỉnh Chiết Giang ở Trung Hoa . Sách “Thần tiên truyện” chép: Đới Hán Minh đế , niên hiệu Vĩnh bình (58 sau DL) có hai chàng nho sĩ tên Lưu Thiên và Nguyễn Triêu quê đất Diêm Khê. Gặp tiết Đoan Ngọ cũng gặp Đoan đặng (mùng 5 tháng 5 âm lịch), theo tục lệ , ngói ta thắp nhang vào núi Thiên thai hái thuốc chữa bệnh.

Hai chàng Läu, Nguyän cùng đi, nhäng chäng may bä läc, không tìm đä cä iä vä.

Vä vän trong núi gän thäng träi mà không tìm đä cä iä ra. Läng thäc mang theo đä hät đänh phäi hái nhäng quä đäo chín mäng hai bên bä suäi hay ven chân núi đä ăn đä đäoi, räi väc näc khe mà uäng.

Nhìn dòng näc trong núi chäy ra, hai chàng Läu, Nguyän thäy có nhäng hät cäm väng và lá rau täi läng lä trôi, nên đoán chäc cách chängäi ä không xa näa. Cä hai bän län mò theo đäng näc chäy, vät qua mäy ngän núi liän mäi đän đäu ngän khe thì thäy cây cä xinh täi, phong cänh cäc kä đäp đä. Đäng ngän ngä đäng nhìn bäng nghe tiäng gäi, giäng rät thanh tao:

- Läu, Nguyän hai chàng sao mà đän chäm thä!

Nghe gäi đích danh mình, hai chàng cäc kängä nhiên, thì väa lúc äy hai cô gái rä hoa đi ra. Thäc là đôi giai nhân tuyät thä. Nhä quen biät nhau tä xäa, hai nàng ân cän mäi hai chàng vào đäng, và xäng tên là Ngäc Kiäu và Giäng Tiên. Läu Thän và Nguyän Triäu mäng rä vì đä cä gäp ngäi- läi ngäi đäp näa, nên bäng lòng ngay.

Đän đäng bäc vào nhìn thäy chung quanh toàn trang trí cäc kä mä lä, đäu đäy thoang thoäng mùi häng. Đän bäa cäm, hai nàng dän cäm väng và nem dä räng mùi vä thäm phäc, mäi hai chàng dùng. Täi läi, mät đoàn män đäm mâm đäo chín và räu ngät đän, đän múa hát đäng đäo và räu, chúc täng “Chúng em xin có läi mäng tân lang và tân giai nhân nên duyên cäm sät”. Nói xong, hä läi häp nhau väa múa väa hát. Xiêm y läng läy, đäu múa uyän chuyän, giäng hát trong träo đäi ánh đèn räc rä kät täi ngũ säc, hai chàng Läu, Nguyän say säa cho mình hänh phúc läc vào cänh tiên.

Đän khuya, tiäc tàn khách vä. Hai nàng Ngäc Kiäu và Giäng Tiên mäi hai chàng Läu Thän và Nguyän Triäu cùng nâng ly chúc täng nhau đäm tân hôn män näng giäa hai nàng và hai chàng bän duyên giai ngäu.

Say mê cänh đäp, đäm äm trong tình vä chäng, hai chàng Läu, Nguyän häu nhä quên hän cänh trän gian.

ä đây ngày ngày thäng thäng, tiät träi äm áp hän xuân, không Hä, không Thu, không Đông, đäu đäu cũng cä xanh hoa đäp, bäm muän màu nhän nhä bay län, chim hót véo von, träi trong

Thiên Thai

Tác Giả: Hä Đä – Väng Ngäc Long
Thứ Năm, 02 Tháng 7 Năm 2009 01:04

---

mây thanh gió mát đäm mùi häng phäng phät quanh mình. Nhäng thäi gian hai năm trôi qua, cänh đäu đäp, vä đäu xinh, khí träi đäm äm, cä có xanh, hoa có đäp, bäm län, chim hót... cũng không sao xoá đäc näi nhä quê nhà, nên hai chàng thä thä väi vä xin vä thăm, hän thäi gian ngän sä quay trä läi. Hai nàng buän bã ngăn hai chàng, không cho vä. Nhäng lòng mänh cä häng ray rät ngäi lä thä, hai chàng cä nän nä mãi. Bät không läu chäng đäc, hai nàng ngäm ngùi, thä dài bäo:

- Nhä häng phúc tiän thân mà hai chàng đäc cùng chä em chúng tôi kät duyên chäng vä, kä tiên ngäi täc hoà häp chän Thiên Thai. Täng räng duyên äa phän đäp, trăm ngàn năm giä mät chä đäng. Nào ngä hai chàng cản trän chäa đät nên mäi luyän nhä đòi vä quê cũ. Cäi trän nhä nhen, käp trän ngän ngäi đäy hä luä, hai chàng có trä vä chän trän gian thì liäu cũ hoa xäa chäc không còn đäc nhä ngày träc näa. Chia ly ai chäng näo lòng nhäng nghiäp chäng khó mà đät näi.

Thä räi hai nàng tiän chân hai chàng ra khäi đäng, bän rän đäa tän xuäng núi. Nhìn xa xa khói lam phä nóc nhà ai, quanh đi quän läi hai chàng ra khäi núi Thiên Thai, chäng mäy chäc xuäng vä quê cũ.

Cây đa cä thä đäu làng còn kia nhäng cänh vät đã khác hän träc. Làng xóm toàn ngäi xa lä, không còn ai có thä nhän ra hai chàng Läu, Nguyän là ngäi đäng häng näa. Cä hai cäc kä làm lä. Mäi cách chä có hai năm, sao cänh vät läi đäi thay mät cách lä kä. Läi cũ không còn. trä cây cä thä đäu làng giä đã già cäi, cành lá úa vàng chäng tä đã xa lâu läm räi và bao län biän đäi. Bäng gäp mät cä già tuäi đã gän trăm, hai chàng Läu, Nguyän đän häi thăm. Cä già bän kä läi cách đây đä 400 năm, cä có mät ông tä bäy đäi tên Nguyän Triäu. nhân tiät Đäan Ngä cùng bän là Läu Thän vào núi hái thuäc räi biät tích. Bäy giäi Läu Thän, Nguyän Triäu mäi biät mät ngày trên tiên giäi bäng mät năm ä trän gian. Cä hai bä vä, läy làm häi tiäc bän rä nhau trä läi đäng Thiên thai. Nhäng thä thay, đi vòng vo, quanh quän... cuäi cùng läi läi thäi trä vä, vì läi xäa đã läc mät räi .. ä quê cũ cho đän đäi Tän Vä đä (265- 275), Läu Thän và Nguyän Triäu mäi bä đi, không ai còn gäp näa.

(trích Đän Tích Truyän Käu- NXB Đäng Tháp)

Chùm thä “Thiên Thai” cäa Täo Đäng

Täo Đäng tä Nghiäu Tân, ngäi Quä Châu (tänh Quäng Tây). Ông vän là mät đäo sĩ, nên thä cäa Ông mang tâm träng nhän đät, thoát ly, có tä täng “läc thiên tri mänh” , đäy phong cách thanh cao, läng trong cänh tiên thä mäng, träm läng và êm đäm, hä hä thät thät, chan chäa khí vä Đäo Häc. Thä cäa ông miêu tä cänh thiên nhiên cây cä sông núi nhä mät bäc tranh sän thäy häu tình, väi màu säc êm ái hài hòa, đã täo nên sä thanh thoát tâm hän, cuäc đäi chä là vô thäng äo hóa, häu hän mong manh, chäng có gì đáng bän tâm. Ông đä läi nhäng thi phäm

Thiên Thai

Tác Giả: H&#i Đ&#0000 – V&#áng Ng&#c Long
Thứ Năm, 02 Tháng 7 Năm 2009 01:04

đ&#ác truy&#án t&#áng khá&#á nhi&#áu, đó là : Đ&#ái Du Tiên Thi và Ti&#áu Du Tiên Thi . Chùm thơ “Thiên Thai” của Tào Đ&#áng g&#ám có 5 bài thu&#ác lo&#ái thơ “du tiên” miêu tả sự g&#áp g&#á và cách biệt giữa L&#áu Th&#án, Nguy&#án Tri&#áu cùng hai nàng tiên ở núi Thiên Thai .

1- L&#áu Nguy&#án Du Thiên Thai

*Th&#á nh&#áp Thiên Thai th&#á ch&#á l&#á tân
Vân hòa th&#áo t&#ánh, quýnh vô tr&#án
Yên hà biệt &#ánh sinh t&#án s&#á
Th&#áy m&#ác không nghi m&#áng h&#áu thân
Vãng vãng kê minh nham h&#á nguy&#át
Th&#ái th&#ái khuy&#án ph&#á đ&#áng trung xuân
Bi&#át tri th&#á đ&#áa qui hà x&#á
Tu &#áu Đ&#áu Nguyên v&#án ch&#á nhân *
Tào Đ&#áng*

Đ&#ách nghĩa:

*Theo hàng cây vào đ&#áng Thiên Thai, &#ái đá còn m&#ái
Mây êm, c&#á &#áng, không v&#áng chút biệt tr&#án
Nhìn ch&#án khói mây, không nh&#á nh&#áng v&#ác đã qua
Th&#áy cây và n&#ác, ng&#á mình &#ánh m&#áng chiêm bao
Th&#ánh tho&#áng gà gáy đ&#ái trắng bên s&#án núi
Đâu nay chó s&#áa trong đ&#áng giữa mùa xuân
Ch&#áng biệt &#ái nay thu&#ác n&#ái ch&#án nào ?
Ph&#ái &#ái ngu&#án đ&#áu mà h&#ái ch&#á nhân*

* Đ&#áu nguyên : tên núi ở huyện Đ&#áu Nguyên, tỉnh Hồ Nam

L&#áu Nguy&#án Đi Ch&#ái Núi Thiên Thai

*L&#ái đ&#án Thiên Thai đá tr&#áng ng&#ái
C&#á cây thanh khiết &#ánh mây trôi
Lãng quên kiếp trước c&#á m&#á s&#áng khói
T&#ánh g&#ác m&#á này cây n&#ác &#á th&#ái*

Thiên Thai

Tác Giả: Hái Đáà – Váng Ngác Long
Thứ Năm, 02 Tháng 7 Năm 2009 01:04

Xao xác gà kêu trắng dái núi
Đáu đáy chó sáa đáng xuân tái
Đáy cháng bát nái nào nhá ?
Chác đán Đáng Nguyên gáp hái ngái ..
Hái Đáng pháng dách

2- Láu Nguyán Đáng Trung Ngá Tiên Tá

Thiên hòa thá sác ái tháng tháng
Hà tráng lam thâm lá đáu mang
Vân đáu mán sán vô đáu tác
Tháy thanh duyên gán háu sinh hoàng *
Bích sa đáng lý cán khôn bát
Háng thá chi biên nhát nguyát táng
Nguyán đác hoa gian háu nhân xuát
Mán linh tiên khuyán phá Láu Lang
Táng Đáng

Dách nghĩa:

Da trái vái sác cây chen lán thành màu xanh biêng bác
Ráng náng ná, khí u ám, đáng đáng đáng vái vái mênh mang
Mây phá đáy núi váng bóng chim sá
Nác cháy trong khe nhá táng sáo thái
Cát bác trong đáng táo mát khung trái riêng
Lá đá bên cây, ngày tháng dài đáng đáng
Đáng cái trong hoa có ngái xuát hán
Đáng chó tiên khái phái sáa chàng Láu

* Sinh hoàng : “sinh” là loái nhác khí làm báng quá bầu có nháng áng nhá khi thái phát ra tiáng,
“hoàng” là mánh đáng
trong áng “sinh”

Láu Nguyán Gáp Tiên Trong Đáng

Thiên Thai

Tác Giả: H&#i Đ&#000a – V&#0000 ng Ng&#000c Long
Thứ Năm, 02 Tháng 7 Năm 2009 01:04

---

*Tr&#i, c&#0000y xanh b&#0000 c m&#0000 t nh&#0000 hung
Kh&#0000i t&#0000 a â&#0000m u t&#0000 i m&#0000 t m&#0000ng
Đ&#0000 y n&#0000i m&#0000y che chim v&#0000 ng v&#0000ng
Trong khe n&#0000 c ch&#0000 y t&#0000 ng ti&#0000u v&#0000ng
C&#0000t xanh hang r&#0000 ng kh&#0000ng tr&#0000 i b&#0000 c
L&#0000a đ&#0000 c&#0000nh t&#0000 i m&#0000i th&#0000ng n&#0000m
Mong t&#0000 c trong hoa ng&#0000 i xu&#0000 t h&#0000i n
Ch&#0000o ti&#0000n đ&#0000u d&#0000m s&#0000 a ch&#0000n ch&#0000ng
H&#0000i Đ&#0000a ph&#0000 ng đ&#0000 ch*

3- Tiên T&#0000 T&#0000 ng L&#0000 u Nguy&#0000 n Xu&#0000 t Đ&#0000 ng

*Â&#0000n c&#0000 n t&#0000 ng t&#0000 ng xu&#0000 t Thi&#0000n Thai
Ti&#0000n c&#0000 nh na n&#0000ng kh&#0000 c t&#0000i lai !
V&#0000n đ&#0000 ch ký quy tu c&#0000 ng t&#0000 m
Ng&#0000 c th&#0000 v&#0000 s&#0000 m&#0000 c t&#0000 n khai
Hoa t&#0000 u đ&#0000 ng kh&#0000 u t&#0000 ng tr&#0000 ng t&#0000 i
Th&#0000 y đ&#0000o nh&#0000n gian đ&#0000nh b&#0000 t h&#0000i
Tr&#0000u tr&#0000 ng kh&#0000 đ&#0000 u t&#0000ng th&#0000 b&#0000 t
B&#0000ch s&#0000 n minh nguy&#0000 t ch&#0000i u th&#0000 ng đ&#0000ai
T&#0000o Đ&#0000 ng*

D&#0000 ch nghĩa:

*Â&#0000n c&#0000 n t&#0000 n nhau ra kh&#0000 i đ&#0000 ng Thi&#0000n Thai
C&#0000i ti&#0000n đ&#0000 đ&#0000i r&#0000 i kh&#0000 mà tr&#0000 t&#0000 i t&#0000 n n&#0000 a
Đ&#0000ây r&#0000 u ti&#0000n (v&#0000n đ&#0000 ch) ng&#0000 i v&#0000 h&#0000y c&#0000 u&#0000 ng đ&#0000i
L&#0000a th&#0000 quý (ng&#0000 c th&#0000) n&#0000 u kh&#0000ng v&#0000 c g&#0000i ch&#0000 m&#0000 lu&#0000n
Hoa c&#0000 a đ&#0000 ng v&#0000 n c&#0000n t&#0000 i th&#0000 m m&#0000i
N&#0000 c ch&#0000 y v&#0000 tr&#0000 n kh&#0000ng bao g&#0000i tr&#0000 t&#0000 i
B&#0000 n th&#0000 n x&#0000t xa b&#0000n đ&#0000 u su&#0000 i, t&#0000 nay ly b&#0000 t
Tr&#0000n n&#0000i b&#0000 c ch&#0000 c&#0000n &#0000nh tr&#0000ng s&#0000ng soi r&#0000u xanh*

* câu 5 và 6 : “ Hoa t&#0000 u c&#0000 a đ&#0000 ng, n&#0000 c xu&#0000i c&#0000i tr&#0000 n “
(B&#0000ch Câu K&#0000 Ng&#0000)

Ti&#0000n N&#0000 Ti&#0000 n Đ&#0000 a L&#0000 u Nguy&#0000 n R&#0000 i Đ&#0000 ng

Ti&#n b&#t Thiên Thai quy&#n luy&#n n s&#u
C&#i tiên l&#u l&#c khó tìm nhau
R&#u th&#n vui g&#ng xin ng&#i u&#ng
Th&# qu&#i ch&#a c&#n ch&# m&# mau
Tr&# c đ&#ng hoa t&#i còn th&# m th&# t
Xu&#ng tr&#n n&#c ch&#y ch&#ng v&# đầu
X&#t xa bên su&#i s&#u ly b&#t
Núi b&#c trắng soi lo&#ng b&#c màu
H&#i Đ&# ph&#ng đ&#ch

4-Tiên T&# Đ&#ng Trung H&#u Hoài L&#u Nguy&#n

B&#t t&#ng thanh s&#t lý nghệ th&#ng *
Tr&#n m&#ng na tri h&#c m&#ng tr&#ng
Đ&#ng lý h&#u thiên xuân t&#ch t&#ch
Nhân gian vô l&#nguy&#t mang mang
Ng&#c sa dao th&#o liên kê bích
L&#u th&#y đào hoa m&#n gi&#n h&#ng
H&#u l&# phong đ&#ng đ&# linh l&#c
Th&# sinh vô x&# v&#n L&#u Lang !
Tào Đ&#ng

D&#ch nghĩa:

Không còn ai đem đàn s&#t ra g&#y khúc Nghệ Th&#ng n&#a
Ng&#i trong m&#ng tr&#n gian đầu b&#t m&#ng tiên dài
Trong đ&#ng riêng m&#t b&#u tr&#i, c&#nh xuân yên &#ng
Tr&#n gian không có l&#i v&#, ánh trắng mênh mang
Trên bãi cát ng&#c c&# tiên xanh b&#c ven khe
Theo n&#c cu&#n trôi hoa đào t&#a h&#ng th&#m ngát kh&#p su&#i
H&#t s&#ng mai, ng&#n đ&#n tr&#c gió đ&# tiêu tan
K&#p này không b&#t n&#i nào đ&# h&#i tìm chàng L&#u

* Nghệ th&#ng : “Nghệ th&#ng vũ y khúc” là tên nh&#c khúc đ&#i Đ&#ng Minh Hoàng .

Tiên N&# Trong Đ&# ng Nh&# L&# u Nguy&# n

*G&#y kh&#c nghi&# th&# ng ch&# ng c&# ai
M&# ng tr&# n đ&#u b&# t m&# ng ti&#n dài
Tr&# i ri&#ng g&#c đ&# ng xu&#n y&#n &# ng
N&# o khu&# t đ&# ng tr&# n nguy&# t ú&#a ph&#i
Khe th&# m đ&# ti&#n v&# n c&#t ng&# c
S&#u i th&# m đ&#o ng&#t n&#&# c xanh trôi
M&# ng manh s&#&# ng s&# m đ&#n trong gi&#o
Mu&# n g&#p ch&#ng L&# u b&# t h&# i ai ?
H&# i Đ&# ph&# ng đ&# ch*

5- L&# u Nguy&# n Tái Đ&#o Thiên Thai
B&# t Ph&# c Ki&# n Ch&# Tiên T&#

*Tái đ&#o Thiên Thai ph&# ng Ng&# c Ch&#n
Th&#&# ng đ&#i, b&# ch th&# ch đ&#i thành tr&# n
Sinh ca &# ch m&# ch nh&#n th&#m đ&# ng
V&#n h&# c ti&#u đ&# u tuy&# t đ&# u l&#n
Th&# o th&# &# ng phi ti&# n đ&# s&# c
Y&#n hà b&# t &# v&#ng ni&#n xu&#n
Đ&#o hoa &# u th&# y y ni&#n &# i
B&# t ki&# n đ&#&# ng th&# i khuy&# n &# u nh&#n
T&#o Đ&#&# ng*

D&# ch nghĩa:

*L&# i tìm đ&# n Thiên Thai thăm h&# i Tiên n&# Ng&# c Ch&#n
R&#u xanh đá tr&# ng đ&#i thành tro b&# i r&# i
T&# ng đ&#n ca không còn n&# a trong đ&# ng sâu im v&# ng
X&#m cũ hoang li&#u v&# ng bóng mây và h&# c
Cây đ&# không còn gi&# màu &#&# i th&# m ngày tr&#&# c
R&#ng khói đ&#u hiu không g&# ng c&# nh xu&#n năm nào
Hoa đ&#o bên gi&#ng n&#&# c ch&# y v&# n còn y nh&# cũ
Không còn th&# y ng&#&# i h&# u r&#&# u cho mình lúc b&# y gi&# ...*

L&# u Nguy&# n Tr&# L&# i Thiên Thai nh&# ng Không Còn G&#p Tiên

L&#i tìm Tiên N&# đ&# ng Thiên Thai
Đ&# tr&# ng rêu xanh b&# i ph&# đ&# y
L&# ng l&# hang sâu im t&# ng nh&# c
Đ&#u hiu xóm qu&# nh v&# ng chim bay
T&#n phai s&# c cũ h&# n cây c&#
H&# h&# ng xuân x&# a ch&# nh khói mây
N&# c ch&# y hoa đào ph&# ph&# t đ&#
C&# nhân h&# u r&# u ch&# ng còn đây !
H&# i Đ&# ph&# ng đ&# ch

Th&# Vô Đ&# c&# a Lý Th&# ng &#n :

Lý Th&# ng &#n ngoài nh&# ng bài th&# v&# nh s&# nói nên s&# h&# ng vong th&#ng tr&# m c&# a các tri&# u đ&# i, phê phán đ&# kích nh&# ng x&# u xa c&# a đ&#m quan li&#u phong ki&#n, ông còn sáng tác nhi&# u bài th&# tình , và n&# i ti&# ng trong lãnh v&# c n&# y khi ông đã nói lên s&# khao khát nhưng nh&# , ni&# m m&# &# c c&# a h&# nh phúc l&# a đ&#i, tình c&# m tha thi&# t và hàm súc vô cùng . Ch&#m th&# Vô Đ&# c&# a Lý Th&# ng &#n g&# m 6 bài tình ý sâu s&# c, g&# i c&# m lời cu&# n, ti&# t t&# u nh&# p nhàng, âm đ&# u nh&# nhàng tinh t&# xen l&# n th&# l&# ng não nu&# t .

Nh&# ng bài th&# Vô Đ&# c&# a Lý Th&# ng &#n đã nói lên c&# nh th&# ng đau xót xa ly bi&# t c&# a hai k&# yêu nhau mà ph&# i cách xa nhau “bi&# t đ&# h&# i nan” (chia ly thì đ&# , g&# p nhau thì khó). Nhà th&# đã đem l&# i s&# h&# i t&# ng ti&# c th&# ng ng&# m ng&#i, v&# i gi&# c m&# ng xuân đã qua mau b&# t ch&# t ...nh&# m&# t tu&# ng v&#n c&# u, m&# t gi&# c m&# ng&# n ng&# i , cho k&# yêu nhau ph&# i xa nhau v&# i s&# nh&# nhưng oán trách gi&# n h&# n . Bài th&# Vô Đ&# 1 và 3 tác gi&# đã dùng ch&# n tiên c&# nh “Non B&# ng” làm hình t&# ng t&# i mát s&# ng đ&# ng đ&# v&# nên m&# t khung c&# nh đ&# m &# m sum h&# p nh&# ng đó ch&# là m&# t &# o &# nh c&# a gi&# c m&# tiên v&# i c&# nh “b&# ng lai” m&# t mừng xa cách tr&#ng kh&# i nh&# câu chuy&# n c&# a chàng L&# u đã m&# t l&# n đ&# n đ&# c Thiên Thai, r&# i ph&# i v&#nh bi&# t Thiên Thai muôn đ&# i đ&# mãi ng&# m h&# n than trách : “L&# u lang dĩ h&# n B&# ng lai vi&# n” (Chàng L&# u oán h&# n vì ph&# i cách xa ch&# n B&# ng Lai)

Vô Đ&# – K&# Nh&# t

Lai th&# không ngôn kh&# tuy&# t tung
Nguy&# t tà lâu th&# ng ng&# canh chung

Thiên Thai

Tác Giả: H&#i Đ& – V&#&ng Ng&#c Long
Thứ Năm, 02 Tháng 7 Năm 2009 01:04

M&#ng vi vi&#n bi&#t đ&# nan hoán
Th&# b&# th&#i thành m&# c v&# nùng
L&# p chi&# u bán lung kim ph&# thúy
X&# huân vi đ&# tú phù dung
L&# u lang dĩ h&# n B&# ng s&# n v&# n
Cách cách B&# ng s&# n nh&# t v&# n trùng
Lý Th&#&ng &# n

Th&# Không Đ&# – Bài M&# t

Nàng đ&# n r&# i dĩ cách bi&# t nhau
L&# u trắng ch&#nh ch&# ch đ&# m chuông s&# u
C&# n m&# ly bi&# t l&# i ch&# a t&#
Th&# vi&# t v&# a xong m&# c úa màu
Ánh n&# n m&# soi chim ph&# thúy
X&# h&#&ng th&# m ngát b&# c màn kh&#u
Chàng L&# u h&# n núi B&# ng xa th&# m
V&# n đ&# m non B&# ng ch&# ng th&# y đầu
H&# i Đ&# ph&# ng đ&# ch

Vô Đ&# – K&# Tam

T&#&ng ki&# n th&# i nan, bi&# t đ&# c nan
Đông phong vô l&# c bách hoa tàn
Xuân tàn đ&#o áo t&#, ti ph&#&ng t&# n
L&# p c&# thành hôi, l&# th&# y can
H&# u kính dẫn s&# u vân m&# n c&# i
Đ&# ngâm &# ng giác nguy&# t quang hàn
B&# ng lai th&# kh&# vô đ&#a l&#
Thanh đ&# u ân c&# n v&# tham khan
Lý Th&#&ng &# n

Th&# Không Đ&# – Bài ba

Thiên Thai

Tác Giả: H&#i Đ&# à – V&#&# ng Ng&# c Long
Thứ Năm, 02 Tháng 7 Năm 2009 01:04

Khó d&# g&# n nhau, khó cách xa
Gió xuân b&# t l&# c r&# tàn hoa
Ru&# t t&# m đ&# t đ&# n t&# còn v&#&# ng
Gi&# t n&# n thành tro l&# b&# t nhà
S&# m ng&# m g&#&# ng bu&# n, đ&# u đ&# m b&# c
Đêm ng&#m th&# trách, l&# nh trắng tà
B&# ng lai m&# y đ&# m không là m&# y
Ch&# c h&# n nh&# chim đ&# n l&# i qua
H&# i Đ&# ph&# ng đ&# ch

Hình &# nh Thiên Thai trong thi ca Vi&# t Nam :

Đ&# t tên cho hòn núi là Thiên Thai thì có th&# đ&#&# c. Nh&# ng vào núi “Thiên Thai” đ&# có m&# t cu&# c s&# ng th&# n tiên nh&# L&# u Th&# n và Nguy&# n Tri&# u thì ch&# là chuy&# n hoang t&#&# ng trên cõi đ&# i n&# y . Ch&# “thiên thai” cũng ch&# là m&# t bi&# u t&#&# ng đ&# di&# n t&# c&# nh tiên h&# &# o mà chúng ta v&# n th&# y trong thi ca.

Thi hào Nguy&# n Du trong thi t&# p Nam Trung T&# p Ngâm có bài th&# V&# ng Thiên Thai T&# nói v&# núi Thiên Thai &# phía đông thành Hu&# . Bài th&# sáng tác vào th&# i gian 1805-1812 khi Ông đ&#&# c thăng hàm Đông các h&# c sĩ , làm quan &# kinh đô 5 năm .

V&# ng Thiên Thai T&#

Thiên Thai s&# n t&# i đ&# thành đông
Cách nh&# t đ&# u giang t&# b&# t thông
C&# t&# thu mai hoàng đ&# p lý
Tiên tri&# u t&#ng lão b&# ch vân trung
Kh&# liên b&# ch phát cung khu đ&# ch
B&# t đ&# thanh s&# n t&#&# ng th&# y chung
Ký đ&# c niên t&# n t&# ng nh&# t đ&#o
C&# nh H&# ng do qu&# i đ&# u th&# i chung .
Nguy&# n Du
(Nam Trung T&# p Ngâm)

Nhìn Lên Chùa Thiên Thai

*Thành Đông chót vót núi Thiên Thai
Cách mát dòng sông ái rá hai
Chùa cá lá vàng nghiêng mái phá
Tráu xáa sá lão tráng mây bay
Gian nan đáu bác hoài tháng tác
Chung tháy non xanh cháng đáoi hoài
Năm trác đán đây còn nhá ái
Cánh Háng* chuông cá ván treo đái
Hái Đáà pháng đách*

*thái vua Lê Hián Tông, niên hiáu Cánh Háng (1740-1786)

Thi sĩ Đông Hồ, ngoài nháng bài thánh nháng, trá tình man mác, nguán thá cám háng tángái yêu trong máng “Mát em âu yám nét nán thá, Hái háp nhìn anh em ngán ngá, Eáp, môi em kácán má, Ái tình ngan ngát vá say sáa – Đ. H.”, đôi khi ngái thá cũng ngát giáa máng và thác, tánh và má. Cái tá táng thoát tác vái niám má ác hoài váng đôi tình nhân son trá đácá lên chán thiên thai cõi tiên đá chung háng nguán hánh phúc vô biên, vái tuái xuân xanh ván muán đái bát diát qua thá cáa thi sĩ Đông Hồ :

*Cung nguyát áu mây, ta vái ai
Làm đôi tiên khách á Thiên thai
Ngàn xuân thu ván còn xinh trá
Cái át hoa cháu, gián gió mai
(Đông Hồ)*

Thá Lá hái nhá đá sáng á Láng Sán, nái núi sông hùng vĩ, âm u, vái nháng cánh thiên nhiên huyán áo ká á, đá gây nháng án táng sâu sác, đác đáng ánh háng sá nghiáp thi văn cáa tác giá. Đáu náy có thá tháy qua nháng câu truyán trình thám lý ká rừng rán cáa ông. Nháng nguán cám háng phong phú ká áa ông có thá tác đáng mánh vào trí táng táng cáa ngái nghá sĩ ván bán chát thông minh tánh, và cũng là ngái đá sáu đácám. Khuynh háng lãng mán thoát tác cũng xuát hián qua dòng thá cáa Thá Lá, trong bài Tiáng Sáo Thiên Thai, Thá Lá đá muán táo đáng mát khung cánh Thiên Thai thoát tác ngay giáa cõi trán ô trác phù phiám náy, đá giái thoát tâm hán. Nháng cõi Thiên Thai cáa ông có thá chá là biáu táng cáa cái đáp tâm linh, áo diáu và thanh khiát :

Ánh xuân l& t c& xuân t& i,
Bên r& ng th& i sáo m& t hai Kim Đ& ng.
T& ng đ& a hiu h& t bên lòng,
Bu& n & i! xa v& ng, mênh mông là bu& n...
Tiên Nga tóc x&a bên ngu& n.
Hàng tùng r& r& trên c& n đầu hiu;
Mây h& ng ng& ng l& i sau đèo,
Mình cây n& ng nhu& m, bóng ch& u không đi.
Tr& i cao, xanh ng& t. — Ô kia
Hai con h& c tr& ng bay v& B& ng-lai.
Theo chim, t& ng sáo lên kh& i,
L& i theo giông s& i bên ng& i Tiên-Nga.
Khi cao, vút t& n mây m& ,
Khi g& n, v& t v& o bên b& cây xanh,
Êm nh& l& t t& ng t& tình,
Đ& p nh& Ng& c-N& u& n mình trong không,
Thiên-Thai tho& ng gió m& mông,
Ng& c-Chân bu& n t& ng t& ng lòng xa bay...
Ti& ng Sáo Thiên Thai (Th& L&)

Nh& c sĩ Ph& m Duy cũng đã ph& nh& c bài th& này c& a Th& L& . Theo l& i c& a nh& c sĩ Ph& m Duy (trong bài vi& t “V& i các thi sĩ ti& n chi& n”) :Ti& ng Sáo Thiên Thai, th& Th& L& ph& nh& c, là m& t th& th&ch b& t th& ph& i theo nh& c h& n là b& t nh& c ph& i theo th& .. Đây là m& t b& n tango nh& , nh& p đi& u r& t & đầu đ& t, man mác, l& l& ng và th& n tiên ...”

Ti& ng Sáo Thiên Thai
nh& c sĩ: Ph& m Duy
th& /l& i: Th& L&

Xuân t& i!
Êm êm ánh xuân n& ng,
Nâng niu sáo bên r& ng,
Dăm ba chú Kim đ& ng . . .
(Hò xàng xê) T& ng sáo,
Nh& nhàng l& t c& n& ng,
Nh& c lòng đ& a hiu h& t,
Và bu& n xa bu& n v& ng,
Mênh mông là bu& n!

Thiên Thai

Tác Giả: Hä i Đä – Vä ng Ngä c Long
Thứ Năm, 02 Tháng 7 Năm 2009 01:04

Tiên nga, buông lä i tóc bên nguä n,
Hiu hiu lä cây tùng,
Ru ru tä ng trên cä n . . .
(Hä i làn) Mä i!
Ngä p ngä ng sau đäo vä ng,
Nhìn mình cây nhuä m nä ng,
Và chä u nhä chìm lä ng,
Bóng chä u không đä . . .

Trä i cao xanh ngä t! Ô... käa!
Hai con hä c trä ng ( ) bay vä ( ) nä i nao?
Trä i cao xanh ngä t! Ô... käa! Ô... käa!
Hai con hä c trä ng bay vä, vä Bä ng Lai!

(Đäi) Chim ä i,
Lên khä i sáo theo vä i
Hay theo đä n bên ngä i,
Tiên nga tä m sau đä i . . .
(Tình tang ôi) Tä ng sáo,
Khi cao, cao mä vút,
Cùng làn mây lä lä ng,
Rä i vä bên bä suä i,
Cây xanh mä mä . . .

Êm êm, ôi tä ng sáo tä tình,
Xinh nhä bóng xiêm đình,
Trên không uä n thân hình . . .
(Đä ng lên, lên) Thiên Thai!
Lä t vä i cung nhä c gió,
Thoä ng vä mä mä ng quá,
Nàng Ngä c Chân tä ng nhä,
Tä ng lòng bay xa . . .

Thi sĩ Vũ Hoàng Chä ng cä a tä p thä Say, đä y ngao ngán. chán chä ng, đã muä n tìm quên trong tä n cùng cä a cä m giác . Giä a đä nh say cä a cuä ng loä n, du đä ng, lai láng hä n thä, cũng đã đä m chìm trong cõi mä ng bao la, mä mäng, theo khúc Thiên Thai trä m bä ng , mê hoä c ru

Thiên Thai

Tác Giả: H&#i Đ&# à – V&# ng Ng&# c Long
Thứ Năm, 02 Tháng 7 Năm 2009 01:04

---

h&# n :

*H&#y d&# ng đ&#y Ch&#ng Say&# i
C&#ng n đ&# n b&#n tr&# i m&# t n a
Đ&#m Hoa Đ&#ng v&# ng Ch&#ng th&#i th&#p n a
T&# ng đ&#n x&#nh r&# i r&# c kh&#c Thi&#n Thai
H&#y d&# ng đ&#y s&# ng gi&# n nh b&#n ngo&#i
Đ&#ng T&#nh (V&# Ho&#ng Ch&# ng)*

*Đ&#n r&# ng r&# ng n ph&#ch d&# n m&# a
T&# ng h&#t t&#n r&# i h&# n thu&# x&# a
B&# i nhu&# m Thi&#n Thai nh&#a h&# ng r&# u
Đ&# i sau say gi&#p m&# y cho v&# a
C&# đ&# n m&#n đ&# ng s&# u tr&#ng b&# n
Đ&# t tr&#ch T&# m Đ&# ng qu&# nh t&# n đ&# a
Nh&# p đ&# c&#ng mau nghe r&#u r&#u
T&# r&# i tay ng&# c lúc bu&#ng th&# a
Đ&# ng (V&# Ho&#ng Ch&# ng)*

*Tr&#ng nh&# li&# m b&# c n&#i Thi&#n Thai
Ta nh&# chi&# u x&# a V&# ng m&# đ&#i
C&# p m&# t là đ&#y, t&# n ki&# p nh&#e
V&#nh cong cong v&# nguy&# t s&# khai
H&# ng R&# ng (V&# Ho&#ng Ch&# ng)*

H&#n M&#c T&# là m&#t thi sĩ phi&#u du v&# i m&# ng o, l&#ng đ&#ng trong chi&#m bao c&# a s&# ng kh&#i v&# h&#nh . Trong m&#t bài th&# Duyên K&# Ng&# c&# a Ô&#ng, trong đ&#c&#c 4 nh&#n v&#t là : Su&#i, Chim, Ch&#ng và N&#ng đ&# đ&#i tho&#i v&#i nhau, đ&# đ&# c&#p đ&# n nh&# ng n&#i ch&# n h&# o nh&# Đ&#o Nguy&#n , Thi&#n Thai .... Gi&# ng đ&#u th&# c&# nh&# ng lúc b&#ng khu&#ng &#m ái, nh&# ng khi nao n&#c r&# o r&#c, đ&#i khi là n&#i thi&#t tha kh&#c kho&#i m&#t cách l&# l&#ng :

Duyên K&# Ng&# (H&#n M&#c T&#)

Ti&# ng Su&#i Reo

Thiên Thai

Tác Giả: H i Đà – V ng Ng c Long
Thứ Năm, 02 Tháng 7 Năm 2009 01:04

Đâu gió lên t ng mây che m t
Ta muôn năm len i i Đào Nguyên
N c trong sáng lòng ta th m vô giá
Sao không ai đi c i non tiên?

Đ ta dâng, ta m i ai g i khát
N m cho b a mùi v n c tr ng sinh
t ng tiêu đầu bay ra man mác
Kh n nao nao ngu n thanh nh quanh mình.

.....
Nàng

Mây bay theo v i mây bay
Mình sao ra n c non này mà ch i
Sáo i, diu d t kh i v i
Buông mau âm đ u đ m i nhân gian
N ng cao ý mu n lan tràn
đây v ng v cây ngàn su i reo
Chim i hót khúc t ng giao
Có ng i th c n n vào Thiên Thai
Không g p ai, ch a g p ai
Duyên còn ng m kín, tình hoài miên man
Tiêu tao đ n n i b bàng
Đi trong hieu qu nh g p toàn b v

R i đ n bài th T ng Bi t c a T n Đà. Thi sĩ T n Đà, t c m h ng câu chuy n Thiên Thai mà sáng tác bài T ng Bi t, dù m t n i ch n th n tiên sung s ng nh t, nh ng con ng i xa quê lâu ngày cũng mang m t hoài bão h ng v c i ngu n, n i quê cha đ t t v n mong mu n m t ngày tr v , dù là cái cu i cùng là vi n nh s u th ng, ch ng ai nh n ra mình, ch ng khác chi bài th H i H ng Ng u Th c a H Tri Ch ng ...

Lá đào r i r c i thiên thai
Su i t n, oanh đ a nh ng ng m ngùi
N a năm tiên c nh
M t b c tr n ai
c cũ, duyên th a có th thoi!
Đá mòn, rêu nh t.
N c ch y, hoa trôi
Cái h c bay lên vút t n tr i
Tr i đ t t nay xa cách mãi
C a đ ng

Thiên Thai

Tác Giả: Hä i Đä – Vä ng Ngä c Long
Thứ Năm, 02 Tháng 7 Năm 2009 01:04

Đä u non
Đä ng ä i cũ
Nghìn năm thä thä n bóng trắng chä i....
Täng Bä t (Tä n Đä)

Bài hát Thiên Thai của Văn Cao, dựa trên cốt truyện của Lưu Thä n và Nguyễn Triä u ä trên , vui sống trong cảnh hạnh phúc thiên tiên với giai nhân mà quên cảnh đời và khổ, đời khi về đời cũ quên quê hương và quê hương cũ thiên tiên khôn nguôi. “Thiên Thai! Ánh trăng xanh mờ tan thành sương trên gian . Ái ân thiên tiên em ngä phút mê cuäng có mặt ä n” ... là những giai điệu âm thanh huyền diệu tình cảm ngọt ngào, đã đưa tình yêu bay bổng giữa khung trời mê mông bát ngát, lâng lâng giữa thực và mơ .

Täng ai hát chỉ u nay vang ä ng trên sóng
Nhä Lưu Nguyễn ngày xưa ä c ä i Đäo Nguyễn
Kìa ä ng lên tiên, kìa nguä n hä ng duyên
theo gió thổi đàn xao xuyến
Phím ä ä u luyến, mä y cung u huyền
Mä y cung träu mä n nhä nä c reo mä n thuyä n

Âm ba thoáng rung cánh đào ä i
Nao nao buä sä ng khói phä quanh trời
Lênh đänh ä i hoa chỉ c thuyä n lan
Quê hương ä n xa ä p núi ngàn
Bâng khuäng chäo khäu nä c Ngä c Tuyä n
Ai hát trên buä Đäo Nguyễn

Thiên Thai chä n đây Hoa Xuân chä a ä p Bä m trên gian
Có mặt mùa đào dòng ngày tháng chä a tàn qua mặt ä n
Thiên Tiên chúng em xin dâng hai chàng trái đào thä m
Khúc nghệ thuật này ä u cùng múa vui buä y tiên theo đàn

Đä soi trăng êm nhä c ä ng thổi ng quyên
đây đó ä i lòng mong nhä
Này khúc buäng lại
là ä mä t thiên thu trong thổi ng đàn chä i ä i
Đä n xui ai quên ä i ä ng thä

Thiên Thai

Tác Giả: H&#i Đ&# à – V&# ng Ng&# c Long
Thứ Năm, 02 Tháng 7 Năm 2009 01:04

Đàn non tiên đàn khao khát khúc tình duyên

*Thiên Thai! Ánh trắng xanh m&# tan thành sương i tr&# n gian
Ái ân thiên tiên em ng&# phút mê cu&# ng có m&# t &# n*

*Gió h&# t tr&# m t&# ng ca t&# ng phách r&#n &# ng xa
Nh&# c chi ngày x&# a đó đ&# n se bu&# n lòng ta*

*Đào Nguyên tr&# c L&# u Nguy&# n quên tr&# n hoàn
Cùng b&# y tiên đàn ca bao năm
Nh&# quê chi&# u nào xa kh&# i Ch&# c không đ&# ng v&#
Tiên n&# &# i!
Đào Nguyên tr&# c L&# u Nguy&# n khi tr&# v&#
Tìm Đào Nguyên, Đào Nguyên n&# i nao ?
Nh&# ng khi chi&# u tà trắng lên
Ti&# ng ca còn r&# n trên cõi tiên.
Thiên Thai (nh&# c sĩ: Văn Cao)*

Nh&# c sĩ Hoàng Nguyên cũng sáng tác nh&# c ph&# m Đ&# ng Nào Lên Thiên Thai cũng d&# trên c&# t truy&# n th&# n tiên này ... “ Đ&# ng nào lên Thiên thai “ ... m&# t câu h&# i, m&# t &# c v&# ng, m&# t g&# i c&# m, d&# n d&# t vào th&# gi&# i hoan &# c, lung linh và huyền nhi&# m ..&# đó có R&# u Đào, Sương Ng&# c, Tiếng Nh&# c, và Tiên N&# trong m&# t không gian k&# di&# u có hoa xuân không tàn, b&# m xuân không nh&# t, và tình xuân không úa màu ...

*C&# m tay em anh h&# i
Đ&# ng nào lên Thiên Thai,
Đ&# ng nào lên Thiên Thai,
Đ&# ng nào lên Thiên Thai?
N&# i hoa xuân không h&# tàn,
N&# i b&# m xuân không h&# nh&# t,
N&# i tình xuân không úa màu bao giờ*

*Ngày x&# a sao L&# u Nguy&# n,
g&# p đ&# ng lên Thiên Thai,*

Thiên Thai

Tác Giả: H&#i Đ&#000a – V&#0000 ng Ng&#c Long
Thứ Năm, 02 Tháng 7 Năm 2009 01:04

Nh&#c vàng ai mê say,
R&#u Đ&#000a ai ng&#y ng&#y
Su&#i Ng&#c reo đ&#i b&#c chân đ&#i,
T&#ng Nh&#c tiên quy&#n luy&#n xiêm y,
ô&#i làm sao l&#c vào đ&#c Thiên Thai

Anh nào b&#t đ&#ng lên Thiên Thai,
khi tr&#i đ&#t còn v&#ng th&#ng đau,
khi h&#n anh ch&#a b&#t s&# v&# đầu

Anh nào b&#t đ&#ng lên Thiên Thai,
khi lòng còn nh&# băng bu&#t giá
Và tình còn e&#p, nói không thành l&#i

(Nh&#ng r&#i)
Nhìn trong đôi m&#t đ&#p,
lòng ch&#t vui nh&# say;
kìa đ&#ng lên Thiên Thai,
kìa đ&#ng lên Thiên Thai
y đ&#ng qua ngõ m&#t th&#ng ng&#y,
t&#ng nh&#c êm l&#n t&#ng th&#ng say,
Đ&#a h&#n anh l&#c vào t&#n tìm ai.
Đ&#ng Nào Lên Thiên Thai (nh&#c sĩ: Hoàng Nguyên)

Ch&#t li&#u trong kho tàng ca dao nhân gian Việt Nam th&#ng c&# th&#, đ&#n hình, nh&#ng r&#t đa đ&#ng, phong phú, tinh t&# và hàm súc. Bài Lý Thiên Thai là m&#t đ&#u dân ca mi&#n Trung th&# l&# nh&#ng tình c&#m chân th&#t c&#a con tim b&#ng nh&#ng l&#i ca thân m&#t và n&#ng n&#n, đ&#m đà phong v&# dân t&#c, b&#t ngu&#n t&# nh&#ng câu ca dao quen thu&#c l&#u truy&#n trong nhân gian : “Trèo lên trái núi Thiên Thai . G&#p hai con ph&#ng ăn xoài trên cây ...” ho&#c “Ai đem con sáo sang sông ... Đ&# cho con sáo s&# l&#ng bay cao ...” ?

Lý Thiên Thai
nh&#c sĩ: (Dân Ca)
th&#/l&#i: Dân ca mi&#n Trung (Qu&#ng Nam)

Thiên Thai

Tác Giả: H&#i Đ&#0000a – V&#0000ng Ng&#0000c Long
Thứ Năm, 02 Tháng 7 Năm 2009 01:04

---

1. Xem lên hòn núi, hòn núi ta ni n&#0000 thiên thai
Th&#0000 y (y) đôi, th&#0000 y (y) đôi con chi&#0000 n chi&#0000 n chi&#0000 n
Th&#0000 y (y) đôi, th&#0000 y (y) đôi con chi&#0000 n chi&#0000 n chi&#0000 n
Ta ni n&#0000 (y) ăn xoài a y a, ăn xoài chín cây

2. Ai đem con sáo, con sáo ta ni n&#0000 sang sông
Đ&#0000 (y) cho, đ&#0000 (y) cho con (a) con sáo
Đ&#0000 (y) cho, đ&#0000 (y) cho con (a) con sáo
Ta ni n&#0000 (y) s&#0000 l&#0000ng a y a, s&#0000 l&#0000ng bay xa

3. Xăm xăm đ&#0000ng c&#0000, đ&#0000ng c&#0000 ta ni n&#0000 đi ra
Áo (y) đen mà áo đen thêu r&#0000ng r&#0000ng b&#0000c
Áo (y) đen mà áo đen thêu r&#0000ng r&#0000ng b&#0000c
Ta ni n&#0000 (y) xinh đà a y a, xinh đà quá xinh

Ngoài “Thiên Thai”, còn có những danh từ khác như B&#0000ng Lai, Đào Nguyên, Đ&#0000ng Đào, Đ&#0000ng Bích là những tiên cảnh, nơi chốn tiên cảnh, những quả đ&#0000 ch&#0000 ch&#0000 h&#0000nh phúc tuyệt vời, nơi chốn thanh tao, tiên cảnh không có trên cõi trần này :
Sau khi du Thanh minh và K&#0000u n&#0000m m&#0000ng:

“ Tho&#0000t đâu th&#0000y m&#0000t t&#0000u k&#0000u
Có chi&#0000u phong v&#0000n có chi&#0000u thanh tân
S&#0000ng in m&#0000t tuy&#0000t pha thân
Sen vàng l&#0000ng th&#0000ng nh&#0000g n nh&#0000 xa.
R&#0000c nàng đón h&#0000i dò la:
Đào nguyên l&#0000c l&#0000i đâu mà đ&#0000n đây?

Theo “Đào hoa nguyên ký” của Đào Ti&#0000m (365 -427), một nhà thơ văn đời Đ&#0000ng T&#0000n, có một ngày ph&#0000 huy&#0000n Vũ Lăng, một hôm chèo thuyền đi ngắm cảnh theo bờ suối. Càng đi xa cảnh nào thì thơ ý càng có nhiều hoa đào trôi theo dòng nước đỏ xu&#0000ng. Đ&#0000n một quãng bờ sông thơ ý trở&#0000c một hiện ra một rừng đào. Hoa đào đỏ rực làm cho ngày càng thơ ý say s&#0000a, thích thú. Nghĩ rừng có người ở ở gần đây nên b&#0000 thuy&#0000n lên bờ. Vừa qua rừng đào đến một ngọn núi, dưới chân núi có một cái hang nhỏ hẹp và một người chui đ&#0000c, bên trong thơ ý thoáng có ánh sáng.

G&#i tính tò mò, ng&#á ph&#á lách mình vào c&#áa hang. Lúc đ&#á u c&#áa hang còn h&#áp, sau r&#áng đ&#án. R&#ái c&#á m&#át th&#á gi&#ái hi&#án ra: ru&#áng v&#á t&#ái t&#át, thôn &#áp, nhà c&#áa liên ti&#áp nhau. Gà gáy, chó s&#áa nghe rõ m&#án m&#át. Trai gái đ&#á u say s&#áa công vi&#ác đ&#áng áng . Trên m&#át m&#ái ng&#ái hi&#án v&#á vui t&#ái, ch&#át phát, h&#án nhiên. Ng&#ái già, tr&#á con đ&#á u có v&#á ung dung, thanh th&#án. H&#á th&#áy ng&#á ph&#á thì &#áy làm kinh ng&#ác h&#ái làm sao đ&#án đ&#ác ch&#án này? Ng&#á ph&#á trình bày s&#á th&#át. Các ph&#á lão đem v&#á con ra chào m&#áng khách &#á, đ&#án c&#á m r&#á u th&#ánh so&#án đ&#ái đ&#áng. Ng&#á ph&#á ăn u&#áng &#áy làm ngon &#á, vì tuy c&#á m r&#á u mà tính ch&#át khác th&#áng. Các ph&#á lão &#ái nói: “Đây là đ&#áng Đ&#áng Nguyên. T&#á tiên chúng tôi tránh h&#ác đ&#ái T&#án, đem c&#á gia đình vào &#á đây, t&#á đó cách bi&#át v&#ái bên ngoài...”

Cu&#ái cùng h&#á đ&#án ng&#á ph&#á : sau khi ra kh&#ái ch&#án này, xin đ&#áng cho ai bi&#át có h&#á &#á đây. Lão ng&#á ph&#á &#á ch&#ái m&#át hôm r&#ái cáo bi&#át. Ng&#á ph&#á cho mình may m&#án g&#áp đ&#ác tiên. Khi tr&#á v&#á nhi&#áu ng&#ái đ&#án thăm h&#ái, tr&#ác đó còn tìm cách gi&#áu quanh. Chuy&#án n th&#á u đ&#án quan Thái thú s&#á t&#ái, ng&#á ph&#á đành ph&#ái thu&#át c&#á vi&#ác &#ái. Có tính hi&#áu k&#á, viên Thái thú sai ng&#ái đi theo ng&#á ph&#á tìm &#ái đ&#áng Đ&#áng Nguyên nh&#áng b&#á &#ác đ&#áng đành ph&#ái tr&#á v&#á. (trích Đ&#án Tích Truy&#án K&#áu – NXB Đ&#áng Tháp)

Đào Nguyên Hành

Ng&#á chu tr&#ác th&#áy ái s&#án xuân
L&#áng ng&#áng n đ&#áng hoa giáp c&#á tân
T&#áa khan h&#áng th&#á b&#át tri v&#án n
Hành t&#án thanh Khê h&#át tr&#á nhân
S&#án kh&#áu t&#ám thành th&#áy ôi úc
S&#án khai qu&#áng v&#áng tr&#án bình &#ác
Đ&#áng khan nh&#át x&#á to&#án v&#án th&#á
C&#án nh&#áp thiên gia tán hoa trúc
T&#áu khách s&#á truy&#án Hán tính danh
C&#á nhân v&#á c&#ái T&#án y ph&#ác
C&#á nhân c&#áng trú Vũ Lăng nguyên
Hoàn t&#áng v&#át ngo&#ái kh&#ái đ&#án viên
Nguy&#át minh t&#áng h&#á phòng lung tĩnh
Nh&#át xu&#át v&#án trung kê khuy&#án huy&#án
Kính v&#án t&#ác khách tranh lai t&#áp
C&#ánh đ&#án hoàn gia v&#án đô &#áp
Bình minh &#á h&#áng t&#áo hoa khai
B&#ác m&#áng t&#áu th&#áa th&#áy nh&#áp
S&#á nhân ti đ&#áa kh&#á nhân gian
Cánh v&#án thành tiên to&#ái b&#át hoàn
Giáp lý thùy tri h&#áu nhân s&#á

Th&# gian dao v&# ng không v&#n s&# n
B&# t nghi linh c&# nh nan v&#n k&# n
Tr&# n tâm v&# t&# n t&# h&# ng huy&# n
Xu&# t đ&# ng vô luân cách s&# n th&# y
T&# gia chung ngh&# tr&# ng du đ&# n
T&# v&# kinh qua c&# u b&# t mê
An tri phong hát kim lai b&# n
Đ&# ng thì ch&# kí nh&# p s&# n thâm
Thanh Khê k&# đ&# đảo v&#n lâm
Xu&#n lai b&# n th&# Đ&#o hoa th&# y
B&# t b&# n tiên nguyên hà x&# t&# m
V&# ng Duy

Bài Hát Ngu&# n Đ&#o

Thuy&# n trôi g&# a su&# i xu&#n m&#
B&# n x&# a đ&#o n&# đôi b&# ngát hoa
Ng&# m cây ch&# ng b&# t đ&# ng xa
Đ&# n Thanh Khê th&# y ng&# i qua tình c&#
L&# n theo đ&# ng n&# c quanh co
C&# a hang m&# r&# ng ai ng&# bình nguyên
C&# cây mây khói m&# t m&# n
Nghìn nhà, hoa, lá trúc chen m&# t mù
Truy&# n x&# a có k&# t&# u phu
Áo qu&# n T&# n Hán dân c&# v&# n dùng
Vũ Lăng sum h&# p vui cùng
Ru&# ng v&# n ch&#m ch&# ch&# ng mànng chuy&# n ai
Nhà im trắng t&# đ&#m dài
Xôn xao gà chó ban mai ánh h&# ng
Ch&# t nghe khách đ&# n mà mong
Dành nhau thăm h&# i xóm làng quê xa
S&# m mai hoa r&# ng sân nhà
Ch&# u hôm ng&# ph&# v&# t qua su&# i v&#
X&# a vì lánh n&# n r&# i quê
G&# p ch&# n tiên ch&# ng mu&# n v&# quê đâu
Ai ng&# ng&# i &# núi sâu
Cõi tr&# n xa cách mây s&# u gi&#ng che
C&# nh tiên khó th&# y khó nghe
Lòng tr&# n ch&# a đ&# t mu&# n v&# quê h&# ng
Núi sông xa cách đ&# n tr&# ng ....
V&# r&# i t&# i mu&# n tìm đ&# ng đ&# xa
T&# ng r&# ng không t&# c t&# i qua

*Ai ngá cá nhá cũ khác ra lúc nào
Nhá ngày đã vá t núi cao
Ráng mây cách suá i là bao đá m đáng
Xuân vá đào suá i ngát háng
Mát mùa tiên cá nhá bá t pháng nào tìm ?
Hái Đáà pháng đách*

Tá hai chá “Đào Nguyên” đó mà nhiáu thi nhân Viát Nam đã đáa vào nháng dòng thơ trữ tình thuán khiát, vái nháng ngôn ngữ bián hóa lá lòng nhá thi sĩ Bích Khê đã vá nên nháng hình ánh gái cám há há thơ tá thơ, nháng sác màu lung linh diáu áo, nháng thanh âm trữ máng há huyán. Đó mát thá giái thá nháp nháa đáy táng tráng, báng nháng xúc cám trác cái vô hình :

*Hai mát y chói hào quang sáng ngáp
Đán hán ta vào thơ giái thiêng liêng,
Háp nháu trắng cho niám trinh rát ngáp
Say nhác háng nái báng giáa đào nguyên.
Cáp Mát (Bích Khê)*

*Hoa thán bí ván váng hán ngác ná;
Đáng đào nguyên cháp cháa ánh áu ly;
Ô ! sác phám trên bá mát tá bi;
Ô ! tiên náng trong tình xuân đáy á;
Mát u sáu dáu đáu cáa cung phi.
Sá Ngái (Bích Khê)*

*Yêu nàng bao nhiêu trong lòng tôi
Yêu nàng bao nhiêu trên đôi môi
Đâu tìm Đào Nguyên cho xa xôi
Đào nguyên trong lòng nàng đây thôi
Tá Bà (thá Bích Khê)*

*Nàng ái ! đáng đáng .. có nhác trong giây
Nhác gáy hoa máng, nhác ngát trong mây
Nhác lên cung háng, nhác vô đào đáng
Ô nàng tiên náng ! háp nhác đáy háng
Nhác (Bích Khê)*

Nhà thơ Tình Nguyên Sa qua ngòi bút tài hoa, đã chon một nền d&#0000 cao quí, sang trọng, và vô cùng duyên dáng khi so sánh “M&#i ngón tay em, Anh vẫn gọi là một c&#0000a đào nguyên ..”, đã d&#0000ng lên một hình tượng thơ kỳ lạ, d&#0000t dào m&#0000c m, cho c&#0000nh v&#0000t &#0000u luy&#0000n và d&#0000t trở i giao duyên :

*Em s&#0000i v&#0000i, ph&#0000i không em
Có gì đâu mà khó khăn, trở c trở
Chúng mình &#0000i đi
Trên con đ&#0000ng ch&#0000y dài hoa c&#0000
Là nh&#0000ng đ&#0000n phòng ng&#0000c &#0000a tình yêu
M&#i ngón tay em
Anh vẫn gọi là một c&#0000a đào nguyên
Và anh: s&#0000i trở &#0000i nguyên hình
M&#0000t anh chàng làm thơ
Mà suốt đời say r&#0000u cúc
Có Ph&#0000i Em V&#0000 Đ&#0000m Nay (Nguyên Sa)*

Th&#0000c &#0000a Vũ Hoàng Ch&#0000ng là một b&#0000n hòa t&#0000u tình yêu say đắm trong huy&#0000n m&#0000ng, ch&#0000i v&#0000i nh&#0000ng cung bậc xao xuy&#0000n, ch&#0000p ch&#0000n nghiêng ng&#0000i v&#0000i nh&#0000ng thanh âm êm ái huy&#0000n đi&#0000u c&#0000a vũ trở bao la gi&#0000a trở i, mây, sông, n&#0000c mệnh mang ch&#0000p ch&#0000ng ...

*Ch&#0000u đã tím &#0000i ng ch&#0000ng d&#0000y núi
S&#0000c thu m&#0000i đ&#0000ng đáng hoàng hôn
L&#0000ng n&#0000m nghe b&#0000c &#0000i đá&#0000ng linh h&#0000n
N&#0000i th&#0000ng m&#0000n xa kh&#0000i tình ki&#0000p trở &#0000c
Sóng ng&#0000i d&#0000i chân thuy&#0000n im gió n&#0000c
Đ&#0000a ái say &#0000c b&#0000c &#0000i Vô Cùng
S&#0000ng đ&#0000y khoang nghe th&#0000p thoáng hoa dung
M&#0000i &#0000i cũ Đào Nguyên ch&#0000ng hé m&#0000
Đào Nguyên L&#0000c L&#0000i (Vũ Hoàng Ch&#0000ng)*

*M&#0000t xu&#0000ng non xanh r&#0000i n&#0000o v&#0000i
Tóc nào mây tím ng&#0000i s&#0000n kh&#0000
Ch&#0000u L&#0000ng mà có chàng ng&#0000i ph&#0000
Nh&#0000n đ&#0000u Đào Nguyên b&#0000c b&#0000c m&#0000
H&#0000ng R&#0000ng (Vũ Hoàng Ch&#0000ng)*

Thä giäi thä cäa Hàn Mäc Tä là näi häi tä cäa täng träng, siêu thäc, huyän diäu, tâm linh, cäa khát khao, äc väng, cäa đau đän, cuäng điên và đam mê. Bài thä Mä Duyên cäa Hàn Mäc Tä là chuäi liên kät läng män siêu hình, dän dät tä o mäng này đän o mäng khác, chäp chän nä hiän nhäng chän thiên tiên . Cäi thä cäa Hàn Mäc Tä dày đäc chiêm bao, än khuät hä vô, nhä chính Ông đã thä lä “Tä sä thäc đi täi bào änh, tä bào änh đi täi huyän diäu, và tä huyän diäu đi täi chiêm bao . Mông lung đã trùm lên sä vät và cäi thäc, bä ánh sáng cäa chiêm bao vä riät ...” (Chäi giäa mùa trăng – HMT)

*Non näc tâm tình räng bän phäng
Đòi em làm Nhäc, tôi làm Häng
Đêm nay đäi yän Lâm Xuân các
Điêu Thuyän đàn khúc Tä Väng*

*Xong räi đôi ta qua Đào Nguyên
Em làm räu ngät, anh làm men
Tiên cô không đäi duyên mäi mäc
Say thôi gò má đä rän lên.*

*Liêu Tây bây giờ đang chiêm bao
Bao giờ ly bät đän phäng nao
äc chi ta hóa làm Lê änh
Đä khóc thäng nhau đän bäc đäu .
Mä Duyên (Hàn Mäc Tä)*

Thä giäi thä cäa Bùi Giáng là bäa väng giäa nhäng khäi säu không đät, cái cay đäng ngäm ngäi cäa thä thái nhân tình, cäa bän thä đau thäng, không phäi lúc nào cũng ngäng cuäng khác lä, mà đôi khi giäng đäu thä cäa Ông rät tha thiät đäu dàng, và khao khát trä tình :

*Buän phä thä cũng xa bay nhä gió
Cä xe nhiäu cũng nhäy bäng nhä häu
Bä cõi đäng xuân xanh em còn đó
Bän đào nguyên anh khoäc áo khinh cäu
Nhäng Nhánh Mai (Bùi Giáng)*

“B&n đào nguyên anh khoác áo khinh c&u” b&t ngu&n t& câu chuy&n “Đ&ng Bích Đào” v&i chàng T& Th&c

Đ&ng & xã Tr& N&i, huy&n Nga S&n, bên m&t núi Tr&n Phù thu&c t&nh Thanh Hoá. T&ng truy&n đ&i nhà Tr&n, niên hi&u Quang Thái (1388 – 1398) có ông T& Th&c làm quan T& huy&n Tiên du (t&nh B&c Ninh). Bên c&nh huy&n có m&t ngôi chùa có tr&ng m&t cây m&u đ&n. M&i khi n& hoa thì ng&&i các n&i đ& đ&n, xe ng&a đ&p d&u.

Trong khi m&i ng&&i nhìn ng&m hoa đ&p, b&ng có m&t thi&u n& dung nhan di&m l& b&&c đ&n, đ&a tay ve vu&t l&y hoa. Nh&ng ch&ng may khi v&n l&y m&t cành m&u đ&n thì cành giòn b& gãy. Ng&&i gi& hoa gi& n&ng l&i, b&t đ&n. N&ng không có v&t gì đ&n. Và, mãi đ&n t&i cũng không có ng&&i quen đ&n nh&n. N&ng khóc. T& Th&c th&y th& đ&ng lòng th&&ng xót, li&n c&i áo b&ch c&m c&u đ&a cho n&ng chu&c t&i, đ& đ&&c th& v&.

M&t th&i gian sau vì không mu&n ràng bu&c b&i l&i danh, T& Th&c tr& &n t& quan v& & huy&n T&ng S&n. R&i ngày ngày, T& v&i m&t con thuy&n, m&t b&u r&&u, túi th& chu du kh&p danh lam th&ng c&nh. M&t hôm nhìn th&y c&a bi&n Th&n Phù có đám mây năm s&c k&t t& hình hoa sen, T& v&i chèo thuy&n đ&n, th&y m&t hòn núi r&t đ&p, lòng sinh c&m khát, nhân đ& m&t bài th&. T& đ& th& xong nh&ng b&ng& ch&a bi&t đ&&ng nào đi, tho&t th&y vách đá tách m& ra m&t ch& tròn kho&ng trên m&t th&&c. T& đi b& chen mình vào, nh&ng đ&&c vài b&&c thì vách đá khép kín l&i. Đi đ&&c vài đ&m th&y s&&n đá đ&ng th&ng nh& b&c t&&ng. T& l&n leo lên, m&i b&&c th&y đ&&ng càng r&ng. Đ&n ch&t núi thì th&y có ánh m&t tr&i chi&u xu&ng. Nhìn quanh b&n phía th&y m&t dãy lâu đài c&c k& l&ng l&y nh& tranh v&. T& đ&&ng l&y làm ng&c nhiên, b&ng th&y có m&t đ&ng n& áo xanh đ&n b&o:

- Phu nhân tôi xin m&i t&&ng công vào!

T& m&ng r& v&ng l&i. Th&ng vào thì th&y m&t phu nhân đ&&ng ng&i trên gi&&ng ch&m th&t b&o, bên c&nh có đ&t m&t cái tháp nh& b&ng đàn h&&ng. Phu nhân m&i T& ng&i ung dung b&o:

- Đây là hang đ&ng th& sáu trong s& 36 đ&ng & Phù Lai. Ta đây là Ng&y phu nhân đ&a tiên Nam nh&c , nghe nhà ng&&i có cao nghĩa hay c&u tr& ng&&i kh&n đ&n nên m&i cho r&&c đ&n đây.

Đo&n, phu nhân g&i m&t cô gái đ&n.

T& li&c nhìn, nh&n ra là thi&u n& làm gãy hoa ngày tr&&c. Phu nhân ch& cô gái, b&o T& :

- Đó là con ta tên Giáng H&&ng. Khi tru&c nh& ng&&i c&u vi&c làm gãy hoa, &n &y không quên

nên ta mu&#án k&#át làm giai ng&#áu đ&#á tr&#á.

T&#á r&#át vui m&#áng. Ngay trong đêm &#áy, phu nhân truy&#án th&#áp đ&#áen m&#á ph&#áng, tr&#ái ph&#áng, tr&#ái chi&#áu vũ r&#áng, cho T&#á cùng Gi&#áng H&#áng làm l&#á giao bôi.

Th&#ám thoát đã đ&#á c m&#át n&#ám. Nh&#áng c&#ánh tiên không khu&#áy kho&#á đ&#á c lòng tr&#án, T&#á b&#áng đ&#áng đ&#áng lòng nh&#á c&#á h&#áng nên ng&#á ý v&#ái Gi&#áng H&#áng cho v&#á th&#ám. B&#át không gi&#á đ&#á c, n&#áng đành th&#áa v&#ái m&#á. Phu nhân bi&#át T&#á còn n&#áng lòng tr&#án nên b&#áng lòng, cho T&#á m&#át chi&#ác xe b&#áng mây “C&#ám xa v&#án” đ&#á đ&#áa v&#á. Riêng Gi&#áng H&#áng giao cho T&#á m&#át phong th&#á, đ&#án v&#á đ&#án nhà h&#áy m&#á ra xem.

Đ&#án nhà, nhìn quanh c&#ánh cũ không còn nh&#á x&#áa, thành quách nhân dân không còn nh&#á tr&#á c, duy c&#ánh núi sông thì còn nh&#á đ&#á nào. T&#á đ&#ám tên h&#á mình mà h&#ái th&#ám ng&#á i già, thì có ng&#á i b&#á o:

- Thu&#á tôi nghe nói ông c&#á tam đ&#ái nhà tôi cũng tên h&#á nh&#á &#áng, đi vào núi m&#át đ&#án nay có g&#án trăm năm r&#ái.

T&#á Th&#ác b&#áy gi&#á m&#ái b&#áng, bụi ng&#ái, mu&#án lên xe mây đ&#á v&#á ch&#án cũ thì xe đã hoá thành con t&#áng loan bay m&#át.

Bu&#án t&#ái, T&#á m&#á th&#á c&#áa Gi&#áng H&#áng xem, ch&#á có câu ng&#án ng&#ái: “K&#át loan l&#á v&#án trung, ti&#án duyên dĩ đ&#án; ph&#áng trên s&#án &#á h&#ái th&#áng, h&#áu h&#ái vô nhân”. (K&#át b&#án loan trong mây, duyên tr&#á c đã đ&#át, tìm núi tiên &#á trên bi&#án, h&#ái sau khôn c&#áu). ý nói, duyên tr&#á c k&#át đôi loan ph&#áng cùng nhau nay đã đ&#án tuy&#át r&#ái; ngày sau mu&#án tìm l&#ái núi tiên cũng không đ&#á c n&#áa.

Tuy&#át v&#áng hoàn toàn. T&#á đó, T&#á Th&#ác m&#ác áo Kinh c&#áu, đ&#ái nón lá vào núi Hoàng S&#án &#á huy&#án Nông C&#áng (t&#ánh Thanh Hoá) r&#ái bi&#át tích.

(trích Đ&#án Tích Truy&#án K&#áu – NXB Đ&#áng Tháp)

Câu chuy&#án này x&#áy ra đ&#ái Tr&#án, đ&#áng tiên còn g&#ái là “Đ&#áng T&#á Th&#ác”, &#á t&#ánh Thanh Hoá (Vi&#át Nam), có nghĩa là cõi tiên m&#á c&#á: “T&#á lang ch&#á đ&#á l&#ác vào non tiên...” (Bích Câu k&#áng)

*Em v&#án s&#áng trong m&#ánh h&#án chia c&#át
Trong phân ly T&#á Th&#ác đã v&#á tr&#án
Và bu&#án &#ái c&#á r&#ái đ&#áy h&#á m&#át
B&#át tìm ai đ&#áy h&#á c&#á xe tang .
V&#á m&#át n&#ái bu&#án (Lâm H&#áo D&#áng)*

Thiên Thai

Tác Giả: H&#i Đ&#0000 – V&#0000 ng Ng&#c Long
Thứ Năm, 02 Tháng 7 Năm 2009 01:04

T&#0000 quan treo &#0000 n thong dong
Th&#0000 thuy&#0000 n su&#0000 i tóc xuôi dòng th&#0000 n tiên.
M&#0000 ng vui &#0000 c ng&#0000 Đào Nguyên,
Xin cho tá túc vì quên đ&#0000 ng v&#0000 .
Hoa Pháo H&#0000 ng (Đào Ti&#0000 n Luy&#0000 n)

Lê Quý Đôn có bài th&#0000 “Đ&#0000 Đ&#0000 ng T&#0000 Th&#0000 c” cũng ch&#0000 mu&#0000 n nói lên cái chuy&#0000 n hoang đ&#0000 ng gi&#0000 t&#0000 ng không có th&#0000 t trên cõi đ&#0000 i th&#0000 ng :

Đ&#0000 Đ&#0000 ng T&#0000 Th&#0000 c

V&#0000n đ&#0000 o th&#0000 n tiên s&#0000 đ&#0000 u mang
Bích đào đ&#0000 ng kh&#0000 u thái hoang &#0000 ng
C&#0000n khôn nh&#0000 t h&#0000 t cùng T&#0000 Th&#0000 c
V&#0000n th&#0000 y song nga lão Giáng H&#0000 ng
Th&#0000 ch đ&#0000 ng h&#0000 u thanh khao hi&#0000 u nguy&#0000 t
Diêm đ&#0000 n vô v&#0000 nát thu s&#0000 ng
Th&#0000 nhân kh&#0000 tác Thiên Thai m&#0000 ng
Th&#0000y th&#0000 c Thiên Thai đ&#0000 c hí tr&#0000 ng
Lê Quý Đôn

D&#0000 ch nghĩa

Nghe nói chuy&#0000 n th&#0000 n tiên ch&#0000 là đ&#0000 u m&#0000 ng &#0000 o
C&#0000 a đ&#0000 ng Bích Đào nay th&#0000 t tiêu đ&#0000 u x&#0000 xác
Kh&#0000 p đ&#0000 t tr&#0000 i, T&#0000 Th&#0000 c v&#0000 i manh v&#0000 i thô đi tìm tiên
Gi&#0000 a c&#0000 nh mây n&#0000 c, Giáng H&#0000 ng ngong ngóng đ&#0000 n già
Tr&#0000ng g&#0000 n sáng, trong đ&#0000 ng đá nghe nh&#0000 có ti&#0000 ng kêu vang
S&#0000 ng thu th&#0000 m&#0000 t bãi mu&#0000 i, mu&#0000 i thành nh&#0000 t nh&#0000 o vô v&#0000
Ng&#0000 i đ&#0000 i cho r&#0000 ng đó cũng nh&#0000 chuy&#0000 n Thiên Thai
Nh&#0000 ng ai đâu ng&#0000 r&#0000 ng Thiên Thai ch&#0000 là chuy&#0000 n đùa mà thôi

M&#0000 m&#0000 ng th&#0000 n tiên chuy&#0000 n có đâu
Bích Đào c&#0000 a đ&#0000 ng c&#0000 nh u s&#0000 u
Đ&#0000 t tr&#0000 i chàng Th&#0000 c tìm mong mãi

Mây näc näng Häi ng ngäng bäc đäu
Träi säng träng chä vang đäng đä
Đäm thu säng đä m muäi phäi mäu
Ngäi đäi xem đä thiên thai mäng
Đäu bät Thiên Thai chä chuyän đäa ...
(Häi Đäa phäng đäch)

Kät Luän : Hình änh “Thiên Thai, Bäng Lai, Đäng Nguyên” cũng chä là mät biäu täng đäp, kät häp täc m quan và nhän thäc mä hä, träu täng, mang tính chät täc lä lý täng, chä đä đän tä mät näi chän thän tiên hänh phúc muän đäi, mät thä giäi huyän thoäi thän kä mà chäc chän không có thät trên cäi đäi thäng näy. Các thi nhän thäng dùng hình änh täi mät näy đäm vào nhäng dòng thä trä tình chä đä muän nói lên cái khát khao hänh phúc cäa tình yêu nam nä väi mät tình ý thanh cao, trong sáng. Hình änh đä cũng chä là mät o täng, gäi ra nhäng cäm xúc nghä thuät thanh khiät lành mänh, nhäng hình änh täi mät räng rä, đä cao cái đäp cäa tình yêu trai gái đä đäng và phong phú. Phäi chäng nhäng nhà thä Đäng trong tâm träng än äc, đän nän, đä muän dùng nhäng hình änh mä mä thät thät đä, là chä giäi täa näi tâm, muän bäc lä cái khäia cänh tâm hän mät cách chân thät thiät tha träc nhäng giáo đäi u khä khan áp chä cäa lä giáo nho gia, hä thäng luân lý hä läu và chä đä phong kiän nghiêm ngät không muän chäp nhän cái rung đäng đä m đäa và cäm xúc näng chäy cäa tình yêu trai gái trong nhän gian .